

діяльності населення : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – Львів : ЛДУФК, 2008. – С. 169 – 173.

Інноваційні технології оздоровчо-рекреаційної фізичної культури у діяльності центру «Спорт для всіх»: навч.-метод. посібник / В.М. Пристинський, І.В. Макущенко, Л.О. Демінська, Т.М. Пристинська. – Донецьк-Слов'янськ : ДДІЗФВС; СДПУ, 2008. – 82 с.

Мандюк А. Б. Цінності здорового способу життя в традиційній народній культурі українців / А. Б. Мандюк, Ю. В. Петришин // Спортивний вісник Дніпропетров'я : науково-теоретичний журнал ДДІФК. – Дніпропетровськ, 2006. – №2. – С. 150 – 152.

Пристинський В. М. Особистісно орієнтований підхід до формування духовно-ціннісних цінностей людини і здорового способу життя / В. М. Пристинський, А. П. Федоров // Філософія здоров'я: гуманітарно-освітній аспект : матеріали міжгал. наук.-практ. конф. (29 березня 2011 р.); ред. кол. П. П. Пастухова, В. С. Поуль, Г. Є. Челах. – Донецьк : Витоки, 2011. – Т. 1. – С. 37 – 47.

Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи [електронний ресурс] / О. Яременко, О. Балакірева, О. Вакуленко [та ін.] – К. : Український інститут соціальних досліджень, 2000. – Режим доступу : <http://www.health.gov.ua/health.nsf/7cd1>.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ АКТИВІЗАЦІЇ ІНТЕРСМОВ'ЯЗКУ ФІЗИЧНОГО І ДУХОВНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Дмитро Сідельников¹, Володимир Пристинський²

¹Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

²Слов'янський державний педагогічний університет

Постановка проблеми. Удосконалення якості вищої освіти в Україні бачиться у площині особистісно орієнтованого формування професійної компетентності студентів, яка органічно пов'язана із творчістю, духовно-естетичним сприйняттям результатів фахової діяльності, розумінням цінностей здоров'я і здорового способу життя, із пріоритетних чинників довголіття і продуктивної професійної працездатності людини [1;4;5].

Дане дослідження виконується відповідно до плану комплексної наукової теми «Інноваційні виховні технології особистісно орієнтованого формування духовно-естетичної і фізичної культури

учнівської молоді та студентів” кафедри теоретичних та методичних основ фізичного виховання і реабілітації (зав. кафедри – д.п.н. професор С. Омельченко) та програми наукового співробітництва ІІД “Духовного і фізичного виховання учнівської молоді та студентів” (завідувач – к.п.н., доцент В. Пристинський; науковий керівник – д.п.н. професор В. Григоренко) Слов’янського державного педагогічного університету з Інститутом духовного розвитку людини Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля (директор член-кореспондент НАПН України, д.п.н., професор Г. Шевченко).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Учені наголошують, що гуманізація професійної освіти вищих навчальних закладів впливає на зміст нової парадигми освіти, яка обумовлює необхідність домінантного впливу педагогічних факторів духовно-естетичного фізичного виховання студентів.

Реалізація взаємозв’язку духовно-естетичної і фізичної культури особистості дозволить майбутньому фахівцю розглядати кожний аспект його життєдіяльності як творчість, гуманістичну місію, гармонію, красу власної самопобудови, духовного самовдосконалення, формувати здоров’ятворчий світогляд, що є потужними конструктогенами професійної компетентності як соціальної ознаки якості людського капіталу країни [2; 3; 4; 5].

Отже, зважаючи на викладену аргументацію представляється очевидним, що духовно-естетичне і фізичне виховання студентів повинні бути пріоритетними компонентами в організаційній структурі професійної освіти. Реалізація такого взаємозв’язку, на нашу думку, досить ефективно може здійснюватись у формі створення поліфункціональних центрів, консультативних пунктів, які б забезпечували потребу студентів у пошуку інформації про оптимальну рухову активність (як провідного чинника психосоматичного здоров’я), сприяли розвитку мотивації до систематичних занять різноманітними засобами фізичної культури, ведення здорового способу життя.

Метою дослідження є обґрунтування доцільності створення в університеті центру духовно-естетичного і фізичного виховання студентів та визначення його структури і провідних завдань.

Виклад основного матеріалу. Нову парадигму освіти сучасної молоді слід розуміти як вихідну концепцію у розв’язанні актуальних соціальних і педагогічних проблем. Нова парадигма освіти і виховання ґрунтується на формуванні гармонійно розвиненої особистості; визнанні

студента рівноправним суб'єктом навчально-виховної взаємодії; організації конструктивного діалогу (як основної форми духовного, інтелектуального, креативного спілкування) та повинна бути реалізована на основі незмінних духовних цінностей фізичної культури – здоров'я людини, культурі здоров'я, здоровому способі життя.

Поширення таких життєво важливих знань щодо духовних цінностей фізичної культури серед учнівської молоді та студентів повинно відбуватися на основі реалізації інноваційних форм організації навчально-виховного і рекреаційно-оздоровчого середовища вищого навчального закладу.

Соціально-педагогічні і культурологічні дослідження проблем професійної освіти дозволяють констатувати, що у системі вищих навчальних закладів України накопичились певні протиріччя, від вирішення яких залежить подальше удосконалення як процесів фахової підготовки студентів університетів в цілому, так і окремих її ланок, спрямованих на формування якісного людського потенціалу країни. Одне з них – це протиріччя між соціальним вимогам суспільства на формування фахівців з високим рівнем інтелектуально-естетичної і фізичної культури (як складників їх професійної компетентності) і недостатньою розробленістю організаційно-педагогічних умов структурування духовно-оздоровчого середовища, поліфункціональної моделі організації центрів і консультативних служб духовно-естетичного і фізичного виховання студентів університету.

З огляду на високі наукові і практичні потреби у розв'язанні професійної проблеми ми передбачаємо, що підвищенню ефективності і якості реалізації процесу професійної підготовки студентів буде сприяти створення в університеті поліфункціонального Центру духовно-естетичного і фізичного виховання.

Діяльність такого Центру повинна бути структурована на основі нової парадигми освіти, сутність якої полягає в особистісно орієнтованому підході до професійної підготовки майбутніх фахівців, які усвідомлюють інтеграцію духовної і фізичної культури, здоров'ятворчий світогляд як важливі складники фахової компетентності, умову їх суспільно-професійної самореалізації.

Структура Центру повинна бути інноваційною педагогічною системою відкритого типу, в якій інтегровані духовно-естетичні, культурно-оздоровчі, спортивні, кінезіологічні чинники, вплив яких

забезпечуватиме формування у студентів духовно-естетичної фізкультурно-оздоровчої свідомості, як функції конструктивного духовної, естетичної, фізичної культури особистості, невід'ємного компонента фахової компетентності.

Ефективність діяльності Центру обумовлюється необхідністю реалізації наступних організаційно-педагогічних умов:

- розбудова інтерактивного духовно-естетичного і фізкультурно-оздоровчого середовища університету, основними ланками якого є кафедри гуманітарного, природничо-наукового, загальноекономічного фахового циклів підготовки майбутніх фахівців; деканати факультетів і інститутів; ректорат і вчена рада; форми студентського самоврядування і інституція наставників академічних груп; клуби мистецтва, культури, художньої самодіяльності, студії, лекторії, спортивний клуб, клуб здоров'я, спортивні секції; системні фізкультурно-оздоровчі і спортивно-культурні заходи, різноманітні форми пропаганди інтеграції духовно-естетичної і фізичної культури, консультаційні пункти формування цінностей культури здоров'я;

- створення в університеті духовного, естетичного, фізкультурно-рекреаційно-оздоровчого, спортивного мотиваційно-потребнісного простору вищого навчального закладу, в умовах якого стало формування духовно-естетична і фізкультурно-оздоровча свідомість особистості;

- системний розвиток Центру завдяки реалізації творчих взаємозв'язків його духовно-естетичних, фізкультурно-оздоровчих і спортивних ланок з відділами культури, мистецтв, фізичного виховання і спорту, охорони здоров'я, органів місцевого самоврядування, відомими митцями, діячами культури України; організаторами виставок, фестивалів, концертних програм, проєктів, конкурсів художніми керівниками філармоній, Палаців культури, студій, творчих майстерень; спортивними клубами вищих навчальних закладів України, завідувачами кафедр фізичного виховання, відомими тренерами, викладачами фізичної культури, валеології.

Висновки. Отже, реалізація визначених організаційно-педагогічних умов повинна передбачати:

- необхідність розробки і наукового обґрунтування концептуальної моделі структурування поліфункціонального центру духовно-естетичної і фізичної культури студентів, а також її ефективного функціонування в освітньо-виховному середовищі університету;

- * добір адекватних методів проективної розробки педагогічних технологій, які б забезпечили високу динаміку формування духовно-естетичної і фізичної сфери студентів в освітньо-оздоровчому середовищі ВНУ;

- * розробку Положення про діяльність “Центру розвитку духовно-естетичної і фізичної культури студентів університету”;

- * розробку методичних і технологічних рекомендацій щодо ефективного використання виховних технологій особистісно-орієнтованого формування у студентів духовно-естетичної і фізичної культури особистості як складників фахової компетентності.

Перспективою подальших розвідок у даному напрямку вважаємо необхідність вивчення й обґрунтування феномену духовно-естетичної культури студентів в аксіологічному дискурсі професійної освіти з метою визначення методологічних, теоретичних й організаційно-педагогічних засад її інтеграції з фізичною культурою особистості.

Література:

- Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. /І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2. – 344 с.
- Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки / О. А. Грішнова. – К. : “Знання”, КОО, 2001. – 180 с.
- Жданова О. Участь центрів фізичного здоров’я населення «Спорт для всіх» у вирішенні проблеми оптимізації обсягів рухової активності населення / О. Жданова, Т. Господарчук // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: матеріали VI Всеукр. наук. – практ. конф. – Львів : ЛДУФК, 2008.. – С. 169 – 173.
- Пристинський В. М. Мотиваційно-ціннісний пріоритет у формуванні фізичної культури особистості студента / В. М. Пристинський, Т. М. Пристинська // Парадигма здорового способу життя: духовні та фізичні компоненти : зб. наук. статей II міжнарод. наук.-теорет. конф. (19-20 березня 2010 р.); / уклад. Ю. О. Тимошенко. – К. : НУФВСУ, 2010. – С. 143 – 149.
- Шевченко Г. П. Духовність та духовна культура особистості : монографія / Г. П. Шевченко. – Луганськ : вид-во СНУ ім. Володимира Даля, 2006. – 236 с.